

ТЕМА 1. МІЖНАРОДНИЙ БІЗНЕС: СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК.

- 1. Сутність поняття «міжнародний бізнес»**
- 2. Глобалізація та чинники її впливу на поведінку міжнародних компаній**
- 3. Регулювання розвитку міжнародного бізнесу**

1. Сутність поняття «міжнародний бізнес»

- Міжнародний бізнес – це здійснення ділових операцій партнерами із більш, ніж однієї країни (наприклад, закупівля сировини і матеріалів в одній країні та їх перевезення на територію іншої країни для подальшої переробки і збирання; транспортування готової продукції із однієї країни в іншу з метою продажу в системі роздрібної торгівлі; спорудження заводів у зарубіжних країнах з метою одержання доходів на базі використання більш дешевої робочої сили; отримання кредиту в банку однієї країни для фінансування операцій в іншій державі та ін.)

Ключові відмінні ознаки міжнародного бізнесу від внутрішнього:

- використання різних валют, що призводить до необхідності конвертування валюти як мінімум однією із сторін;
- наявність різної правової системи;
- різні культури;
- різний склад та обсяг доступних ресурсів у кожній країні.

До основних форм міжнародної підприємницької діяльності відносять:

- 1) експорт та імпорт;
- 2) зарубіжні інвестиції – це передача капіталу резидентами однієї країни для подальшого його використання резидентами іншої країни;
- 3) ліцензування
- 4) франчайзинг
- 5) управлінський контракт

Експорт

- продаж продукції, виробленої в своїй країні, з метою наступного її використання або перепродажу на території інших держав; імпорт – це закупка продукції, виробленої в інших країнах, з метою наступного її використання або перепродажу на території своєї країни.

Всі експортно-імпорتنі операції поділяються на 2 групи:

- а) торгівля товарами (матеріальними продуктами, такими як предмети одягу, комп'ютери, а також сировина);
- б) торгівля послугами (нематеріальними продуктами, такими як банківські, транспортні та бухгалтерські послуги).

2) зарубіжні інвестиції

- передача капіталу резидентами однієї країни для подальшого його використання резидентами іншої країни.

Інвестиції поділяються на 2

категорії:

- а) прямі іноземні інвестиції – це вкладення капіталу з метою здійснення придбання і реального контролю над об'єктами власності, активами і цілими компаніями в інших країнах;
- б) портфельні інвестиції – це придбання зарубіжних фінансових активів (акцій, облігацій і депозитних сертифікатів), що не ставить за мету здійснення контролю.

3) ліцензування

- передбачає укладання договору, згідно з яким фірма, яка знаходиться в одній країні видає компанії іншої країни ліцензію на використання своєї інтелектуальної власності (патентів, торгової марки, фірмової назви, авторських прав або секретів виробництва) в обмін на виплату роялті.

4) франчайзинг (franchising)

- особлива форма ліцензування, сутність якої полягає у тому, що фірма, яка знаходиться в одній країні (франчайзер), видає компанії із іншої країни (франчайзі) дозвіл на використання своєї технології виробництва, а також бренду, торгової марки і логотипу в обмін на виплату роялті

5) управлінський контракт (management contract)

- угода, згідно з якою компанія в одній країні дає фірмі, яка знаходиться в іншій країні, згоду на управління потужностями цієї фірми або надання інших управлінських послуг за певну винагороду (розмір якої обумовлений у контракті).
- Управлінські контракти отримали широке розповсюдження серед найбільш крупних компаній, що функціонують у сфері готельного бізнесу

- Компанію, яка використовує ділові операції, такі як експорт чи імпорт, зарубіжні інвестиції, ліцензування, франчайзинг або управлінські контракти, можна назвати міжнародною компанією.
- Міжнародна компанія – це будь-яка організація, яка здійснює свою діяльність на основі укладання комерційних угод з певними особами, приватними фірмами та / або державними організаціями зарубіжних країн.

2. Глобалізація та чинники її впливу на поведінку міжнародних компаній

- Глобалізація – це безперервний тривалий і стійкий процес інтеграції ринків, суверенних держав і технологій, який дозволяє певним особам, корпораціям і суверенним державам швидше, ніж раніше, з мінімальними витратами встановлювати більш глибокі контакти з партнерами, розосередженими по всьому світу.

Існує ряд базових причин, які примушують фірми ставати більш глобальними :

- використання ключової компетенції компанії; ключова компетенція визначає відмінну сильну сторону або перевагу, яка має першорядне значення для успішної роботи компанії;
- придбання ресурсів;
- пошук нових ринків збуту. Коли внутрішній ринок, на якому компанія реалізує свою продукцію стає повністю сформованим, то на ньому все важче і важче генерувати високі доходи і забезпечувати ріст прибутку. Крім того, така стратегія має дві переваги. По-перше, у компанії може з'явитись можливість отримати економію від масштабу на базі скорочення середнього обсягу витрат виробництва на одиницю продукції при збільшенні обсягу виробництва. По-друге, освоєння нових ринків дозволяє компанії диверсифікувати шляхи надходження доходів.
- 4) необхідність конкурувати більш ефективно.

Головні чинники, що визначають сучасний зміст глобалізації економіки такі:

- Інтенсифікація зовнішніх товарних потоків
- Зниження витрат на транспортні і комунікаційні мережі
- Прискорене зростання обробної промисловості, інтенсифікація міжнародного міжфірмового обміну
- Інтелектуалізація економіки.
- Транснаціоналізація виробництва.
- Боротьба за володіння ресурсами і їх розподіл.
- Міжнародна міграція робочої сили.
- Глобалізація фінансових ринків.
- Формування міжнародної інфраструктури, яка створює засади для розвитку міжнародного відтворювального співробітництва
- Розвиток регіональної інтеграції
- Утвердження глобальної регулюючої ролі міжнародних економічних і фінансових інституцій, які створюють інституційну надбудову глобалізації
- Гармонізація стандартів (технологічних, екологічних, статистичних, бухгалтерських, фінансових, освітніх та ін.)
- Уніфікація споживчих уподобань і стандартів життя
- Формування економічної ідеології глобалізму
- Глобальне об'єднання соціально-культурних сфер.

- Глобальні тенденції інтернаціоналізації виробництва й капіталу, приватизації, стратегічних альянсів і лібералізації зовнішньої торгівлі поставили ТНК у центр світового економічного розвитку. З огляду на них і подальший перерозподіл світових ринків та сфер впливу, можна прогнозувати можливість появи найближчим часом міжнародних суперкорпорацій шляхом злиття, поглинання чи об'єднання найбільших компаній світу.
- Вплив ТНК на світову економіку носить дуалістичний характер. З одного боку, ТНК є наслідком (продуктом) міжнародних економічних відносин, що динамічно розвиваються, а з іншого – самі виступають потужним механізмом впливу на них, формуючи нові та видозмінюючи існуючі форми міжнародних економічних відносин

3. Регулювання розвитку міжнародного бізнесу

- Розвиток міжнародного бізнесу обумовлює необхідність існування ефективного механізму регулювання його на державному, міжнародному та наднаціональному рівнях.

Метою регулювання є:

- забезпечення збалансованості сфер та галузей країни в умовах максимальної свободи міжнародного руху товарів та факторів їх виробництва;
- стимулювання розвитку зовнішньоекономічних зв'язків суб'єктів підприємницької діяльності;
- створення передумов для широкої інтеграції національної економіки у світове господарство;
- захист національних економічних інтересів в цілому і окремих суб'єктів міжнародного бізнесу зокрема;
- створення рівних можливостей усім суб'єктам міжнародного бізнесу.

- До державного регулювання міжнародного бізнесу причетний і центральний банк країни. Він забезпечує зберігання та ефективне використання золотовалютного резерву та інших цінностей, задіяних у міжнародному бізнесі, а також представляє інтереси країни у відносинах з центральними банками та іншими фінансово-кредитними установами зарубіжжя, регулює курс національної валюти стосовно грошових одиниць інших держав тощо.

- На міжнародному рівні регулювання бізнесу здійснюється міжнародними організаціями, передусім такими як Міжнародний валютний фонд, Світовий банк, Міжнародна організація праці, Міжнародна фінансова корпорація, Рада ООН з промислового розвитку (ЮНІДО), Європейський банк реконструкції та розвитку.

- Регулювання міжнародного бізнесу на наднаціональному рівні здійснюється в межах інтеграційних об'єднань. Країни-учасниці заключають відповідні угоди щодо здійснення спільного підприємництва і утворюють відповідні наднаціональні інститути по регулюванню спільної підприємницької діяльності.